

3. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII (в редакції Закону № 2801-IX від 01.12.2022). Відомості Верховної Ради України. 2017. № 45. Ст. 400.

4. Decreto-Legge 14 dicembre 2018, n. 135. Disposizioni urgenti in materia di sostegno e semplificazione per le imprese e per la pubblica amministrazione. Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana. 2018. N. 290. Art. 8-ter «Tecnologie basate su registri distribuiti e smart contract».

5. Supreme People's Court. Provisions of the Supreme People's Court on Several Issues Concerning the Trial of Cases by Internet Courts. Beijing : Supreme People's Court of the People's Republic of China, 2018.

УДК 657.633:378.1

Чук Олена Вікторівна,
к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В сучасних умовах заклади вищої освіти функціонують під впливом численних внутрішніх і зовнішніх викликів, пов'язаних із необхідністю забезпечення фінансової стійкості, ефективного використання бюджетних коштів і державного майна, дотримання принципів академічної доброчесності, цифровізації управлінських та освітніх процесів, а також мінімізації корупційних і репутаційних ризиків. За таких умов особливого значення набуває формування дієвої системи економічної безпеки закладу вищої освіти, здатної своєчасно виявляти потенційні загрози та забезпечувати їх попередження. У зв'язку з цим актуальним є дослідження можливостей внутрішнього аудиту як інструменту забезпечення економічної безпеки закладу вищої освіти.

Система економічної безпеки закладу вищої освіти формується під впливом комплексу зовнішніх та внутрішніх загроз. До зовнішніх загроз належать скорочення бюджетного фінансування, зміни нормативно-правового регулювання, кіберзагрози та демографічні тенденції, що впливають на контингент здобувачів освіти. Внутрішні загрози пов'язані з неефективним використанням ресурсів, порушеннями фінансової дисципліни здобувачами, недоліками внутрішнього контролю, корупційними ризиками, помилками в управлінських рішеннях та недостатнім рівнем захисту інформації. За таких умов внутрішній аудит забезпечує своєчасну ідентифікацію ризиків та розроблення рекомендацій щодо мінімізації їх негативного впливу на діяльність закладу вищої освіти.

Важливою характеристикою сучасного внутрішнього аудиту є використання ризик-орієнтованого підходу, який передбачає концентрацію аудиторських ресурсів на найбільш уразливих сферах діяльності закладу вищої освіти. Такий підхід дозволяє своєчасно виявляти ризики неефективного використання бюджетних коштів, порушення процедур закупівель, втрати активів, інформаційних інцидентів та інших загроз економічній безпеці.

Сучасні зарубіжні дослідження розглядають внутрішній аудит як важливий елемент системи університетського врядування, що забезпечує інформаційну підтримку управлінських рішень, захист інтересів стейкхолдерів та підвищення ефективності діяльності закладу вищої освіти [1]. Особливий інтерес становлять результати дослідження [2], в якому на основі систематичного аналізу наукових праць, присвячених внутрішньому аудиту у закладах вищої освіти, встановлено, що найбільш вагомим чинником ефективності внутрішнього аудиту є підтримка керівництва. Підхід, наведений у дослідженні [3], розглядає внутрішній аудит в системі управління закладом освіти як комплексну управлінську технологію, що поєднує контрольну, аналітичну, оцінювальну, консультативну, превентивну та інформаційну функції.

Традиційно внутрішній аудит у закладах вищої освіти розглядається як складова системи внутрішнього контролю, основним завданням якої є перевірка законності, правильності та ефективності здійснення фінансово-господарських операцій. Зокрема, аналіз положення про відділ внутрішнього аудиту КНЕУ імені Вадима Гетьмана [4] свідчить, що до основних завдань внутрішнього аудиту належать оцінювання ефективності системи внутрішнього контролю, управління ризиками, використання та збереження активів, управління бюджетними коштами, функціонування інформаційних систем, а також виявлення корупційних ризиків і підготовка рекомендацій для керівництва щодо удосконалення системи управління.

Зазначені функції виходять за межі суто контрольної діяльності та охоплюють ключові напрями забезпечення економічної безпеки університету. Зокрема, контроль за використанням бюджетних коштів і активів сприяє зміцненню фінансової та майнової безпеки; оцінювання надійності інформаційних систем забезпечує інформаційну безпеку; виявлення корупційних ризиків та моніторинг дотримання антикорупційних вимог формують комплаєнс-безпеку; а надання рекомендацій керівництву щодо підвищення якості управлінських рішень і загальної стійкості університету до внутрішніх і зовнішніх загроз сприяють формуванню управлінської безпеки.

Тож, на підставі аналізу функцій внутрішнього аудиту пропонується виокремити п'ять взаємопов'язаних складових економічної безпеки закладу вищої освіти, забезпечення яких підтримується діяльністю підрозділу внутрішнього аудиту: фінансову, майнову, інформаційну, комплаєнс- та управлінську безпеку. При цьому внутрішній аудит виконує роль інтегруючого механізму, який поєднує контрольну, аналітичну, консультативну та превентивну функції. Запропонований підхід дозволяє розглядати внутрішній

аудит не лише як елемент системи внутрішнього контролю, а як багатofункціональний інструмент забезпечення економічної безпеки закладу вищої освіти, спрямований на захист його фінансових, майнових, інформаційних та управлінських ресурсів від внутрішніх і зовнішніх загроз.

Список використаних джерел:

1. Chen Y. Study on the Role of Internal Audit in University Governance. SHS Web of Conferences. 2023. Vol. 169. Article 01033. URL: <https://doi.org/10.1051/shsconf/202316901033>.
2. Fitriyah F. K., Zahari A. I., Azhar Z., Rosdini D. An Analysis of Determinants of Internal Audit Effectiveness in Higher Education Institutions: A Systematic Literature Review Approach. South East Asia Journal of Contemporary Business, Economics and Law. 2025. Vol. 35. Issue 1. P. 29–40. <https://surl.li/dzrwkz>
3. Єнгаличева І. В. Внутрішній аудит як механізм підвищення прозорості й доброчесності в управлінні освітою. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогічні науки. 2025. № 4. С. 31–36. URL: <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2025-4-31-36>
4. Положення про відділ внутрішнього аудиту Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана. URL: <https://drive.google.com/file/d/1ZSU8SqGhABlx8VIXO1L1cGVztTtPrgKp/view>

УДК 657.471

Швець Володимир Євгенович,
к.е.н., професор кафедри обліку і аудиту,
Львівського національного університету імені Івана Франка,
м. Львів, Україна

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ КУЛЬТУРНО ІСТОРИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ В УКРАЇНІ

Значення контролю у збереженні культурно-історичних цінностей в умовах російської агресії набуває своїх особливостей. Зростають ризики ушкодження і втрат культурно-історичних цінностей, які є матеріальною субстанцією та духовною основою національної ідентичності українців. Особливо це стає актуальним для культурно-історичних цінностей, які потрапили у зону бойових дій. Така ситуація вимагає переосмислення функціонування системи контролю в державі щодо зниження ризиків знищення культурно-історичних цінностей України. У цьому контексті необхідно розробити такі заходи для підвищення ефективності системи контролю, що використовуватиме найсучасніші технології та міжнародну підтримку. Урядом вже запроваджено цілий ряд законодавчих заходів у сфері контролю в Україні [1]. Особливо важливі нові можливості у сфері діджиталізації обліку, аналізу і контролю, що надає «Дія» [2]. Створена за допомогою ІТ-технологій система контролю в Україні має сприяти своєчасному виявленню ризиків втрат культурно-історичних цінностей, що найуразливіші в умовах російської агресії.